

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives

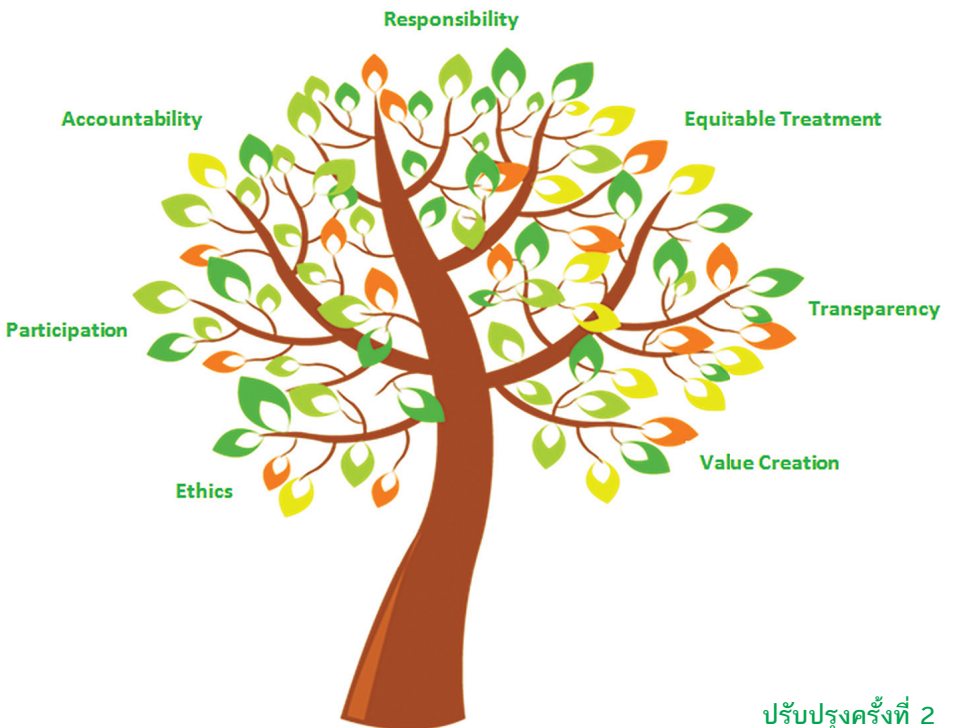
คู่มือธรรมาภิบาล

CORPORATE GOVERNANCE HANDBOOK

“เป็นธนาคารธรรมาภิบาลชั้นนำระดับสากล”
“To Be World Class Leading Corporate Good Governance Bank”

ปรับปรุงครั้งที่ 2
วันที่ 24 มีนาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
วิสัยทัศน์ธรรมาภิบาล	5
นโยบายธรรมาภิบาล	5
ประกาศนโยบายธรรมาภิบาล ธ.ก.ส.	6
ส่วนที่ 1 ข้อมูลองค์กร	
ประวัติธนาคาร	11
แนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐ (Statement of Directions : SOD)	15
วิสัยทัศน์ พันธกิจ	17
ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร	18
ส่วนที่ 2 การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance : CG)	
ความหมายและความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี	20
หลักการเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี	21
แนวทางธรรมาภิบาลของธนาคาร	22
● หมวดที่ 1 การดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐในฐานะเจ้าของ	23
● หมวดที่ 2 สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น	25
● หมวดที่ 3 ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ	27
● หมวดที่ 4 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	35
● หมวดที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและความโปร่งใส	40
● หมวดที่ 6 จริยธรรมและจรรยาบรรณ	51
ภาคผนวก	
คำนิยามคำสำคัญ	62
แผนผังโครงสร้างองค์กร	63

วิสัยทัศน์ธรรมาภิบาล

“เป็นธนาคารธรรมาภิบาลชั้นนำระดับสากล”

“To Be World Class Leading Corporate Good Governance Bank”

นโยบายธรรมาภิบาล

“คณะกรรมการและผู้บริหารได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำหลักการและแนวทางปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลมายึดถือและปฏิบัติในธนาคารให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร พัฒนาระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และการบริหารความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรมและมีส่วนร่วมในเรื่องสำคัญของธนาคาร”

ประกาศนโยบาย ธรรมาภิบาล ธ.ก.ส.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นรัฐวิสาหกิจมีภารกิจหลักในการเป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบทซึ่งเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาล ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินและสนับสนุนการพัฒนาแก่กลุ่มเป้าหมายในชนบทไทย ทั้งที่เป็นเกษตรกร ผู้ประกอบการ กลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน และสหกรณ์ทุกประเภทที่เป็นองค์ประกอบในระบบเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ธ.ก.ส. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบธรรมาภิบาล (Corporate Governance : CG) ถือเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร

**“เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคง มีการจัดการที่ทันสมัย
ให้บริการทางการเงินครบวงจร
เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร”**

คณะกรรมการ ธ.ก.ส.ในฐานะผู้นำในการกำกับการดำเนินงาน จึงได้กำหนดนโยบาย หลักการ และแนวทางปฏิบัติด้านธรรมาภิบาล จริยธรรมทางธุรกิจและจรรยาบรรณสำหรับกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน เพื่อให้มีการนำไปปฏิบัติใน ธ.ก.ส. ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยพัฒนาระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบ การปฏิบัติตามกฎหมาย และการบริหารความเสี่ยง ที่เป็นมาตรฐาน พร้อมส่งเสริมให้มีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม และมีส่วนร่วมในเรื่องสำคัญของ ธ.ก.ส.

คณะกรรมการ ธ.ก.ส. และฝ่ายจัดการมีความมุ่งมั่นให้ ธ.ก.ส. บริหารจัดการ และทบทวนระบบธรรมาภิบาล จริยธรรมทางธุรกิจ และจรรยาบรรณสำหรับกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ให้มีความครบถ้วนและถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อ “เป็นธนาคารธรรมาภิบาลชั้นนำระดับสากล” มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสมดุล ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศที่มีความโปร่งใส มีความน่าเชื่อถือ สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

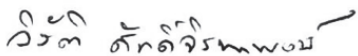

(นายทุนศักดิ์ เล็กอุทัย)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการ ธ.ก.ส.

(นายวิรัตน์ ศักดิ์จิรพาพงษ์)

ประธานอนุกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี

(นายลักษณ์ วจนานวัช)

ผู้จัดการ ธ.ก.ส.

ส่วนที่ 1

ข้อมูลองค์กร

ประวัติธนาคาร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2509 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร ในการประกอบอาชีพสนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม รวมไปถึงการพัฒนาความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือการเป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบท ด้วยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชน

บนเส้นทางของการดำเนินงาน ธ.ก.ส. ตลอดมา ได้มุ่งมั่นพัฒนาโดยปรับบทบาทและภารกิจให้สามารถรองรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ภายใต้การดำเนินงานบนพื้นฐานแห่งความพอเพียงและการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีลำดับความเป็นมา ดังนี้

พ.ศ. 2509 - 2519

ให้สินเชื่อเพื่อการผลิตอย่างทั่วถึง เพื่อลดบทบาทเงินกู้ยืมในระบบ

ในช่วงทศวรรษแรกของการดำเนินงาน ธ.ก.ส. ได้ให้ความสำคัญกับการให้สินเชื่อเพื่อการผลิตระยะสั้นและระยะปานกลางแก่เกษตรกรให้ทั่วถึงอย่างรวดเร็ว เพื่อลดบทบาทของเงินกู้ยืมในระบบ โดยสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน โดยใช้บุคคลในกลุ่มค้ำประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันเสริมสร้างรากฐานความพร้อมของเกษตรกรเพื่อสร้างรายได้และฐานะทางการเงินที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร

พ.ศ. 2520 - 2529

พัฒนาการให้สินเชื่อและบริการ เพื่อภาคการเกษตรอย่างครบวงจร

ช่วงทศวรรษที่ 2 ธ.ก.ส. ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้นโดยให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรรายคนในรูปแบบของสัญญาเครดิตเงินสดเพื่อให้เกษตรกรเบิกรับเงินกู้โดยสะดวก และเริ่มดำเนินงานบนพื้นฐานความร่วมมือกับส่วนราชการและเอกชน ในการช่วยหาปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาการเกษตรอย่างครบวงจร ในรูปของวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และเชื่อมโยงการตลาด โดยการจัดตลาดกลางพืชผลการเกษตรตลอดจนการรับจำนำข้าวเปลือก

พ.ศ. 2530 - 2539

ขยายสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และจัดตั้งสถาบันเกษตรกร

ช่วงทศวรรษที่ 3 ธ.ก.ส. ขยายการให้บริการครอบคลุมถึงเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน ซึ่งปกติจะไม่สามารถขอใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ยังขยายการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเกษตรกรรม อาทิ การแปรรูปผลผลิต เพื่อสร้างงานและรายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้ำรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้ำ ธ.ก.ส. (สกต.) เพื่อเป็นองค์กรของเกษตรกรในการสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด และริเริ่มโครงการวัฒนธรรมบริการเพื่อพัฒนาพนักงานให้มีทักษะความรู้และตระหนักถึงความสำคัญในการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้ำ

พ.ศ. 2540 - 2549

น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ช่วงทศวรรษที่ 4 ธ.ก.ส. ได้ปรับบทบาทและกลยุทธ์การดำเนินงานครั้งสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยขอแก้ไข พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ให้ครอบคลุมการให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ รวมทั้งการพัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร ตลอดจนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเกษตรกรลูกค้า เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและมั่นคง สร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังปลูกฝังให้พนักงานดูแลและให้บริการลูกค้าอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง

พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน

ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้วยบริการที่หลากหลาย

เข้าสู่ทศวรรษที่ 5 ธ.ก.ส. ยังคงมุ่งมั่นกับการพัฒนาชนบทภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยการให้บริการสินเชื่อไปสู่มูลนิธิกลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสหกรณ์ทุกประเภท ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานทำงานเป็นทีม มีความซื่อสัตย์ สำนักรับผิดชอบ และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนเกษตรกรและเศรษฐกิจภาคเกษตรในชนบทให้เติบโตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

แนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐ

(Statement of Directions : SOD)

กระทรวงการคลังในฐานะกระทรวงเจ้าสังกัดได้กำหนดแนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐ (Statement of Directions : SOD) ที่ใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและชี้ประเด็นที่รัฐวิสาหกิจควรให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจต่อไป ซึ่งแนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐมี 3 ระดับ ดังนี้

แนวนโยบายสำหรับรัฐวิสาหกิจในภาพรวม

1) เป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บนพื้นฐานการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

แนวนโยบายสำหรับรัฐวิสาหกิจในสาขาสถาบันการเงิน

2) เป็นกลไกของภาครัฐเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การบริหารจัดการองค์การที่มั่นคง มีมาตรฐาน ตลอดจนใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวนโยบายสำหรับ ธ.ก.ส.

3) มุ่งเน้นการให้บริการทางการเงินอย่างครบวงจรแก่ภาคการเกษตรและชนบท ควบคู่กับการเสริมสร้างองค์ความรู้และสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารและบริการประชาชน

จาก SOD ข้างต้น เพื่อให้สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักการและแนวทางการดำเนินงานตาม SOD ดังนี้

แผนระยะสั้น

1. ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้รองรับการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพิ่มประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญของพนักงานเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน
3. จัดทำแผนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนนโยบายรัฐบาลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันส่งผลกระทบต่อธนาคาร
4. ควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงจากปัจจัยต่างๆ
5. ร่วมจัดทำระบบฐานข้อมูลลูกค้าฐานรากของสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน

แผนระยะยาว

1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อให้บริการทางการเงินอย่างครบวงจรแก่ภาคการเกษตรและชนบทควบคู่กับการเสริมสร้างองค์ความรู้และสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร
2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารและบริการประชาชน
3. จัดทำระบบฐานข้อมูลลูกค้าของสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งระบบเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ของ ธ.ก.ส.

ธ.ก.ส. ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักในการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรโดยให้ ชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาจึงได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคง มีการจัดการที่ทันสมัย ให้บริการทางการเงินครบวงจร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ”

พันธกิจ (Mission)

1. บริการทางการเงินครบวงจร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของห่วงโซ่คุณค่าสินค้าเกษตร และตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
2. พัฒนาการบริหารและการจัดการทรัพยากร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ชุมชนสถาบันการเงินชุมชน และสถาบันเกษตรกรอย่างเกื้อกูล แบ่งปันและเป็นธรรม
3. บริหารจัดการเงินทุน ให้เพียงพอและมีต้นทุนที่เหมาะสมต่อลูกค้า และการดำเนินงาน
4. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการบริการ
5. มุ่งมั่นหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อความมั่นคง และยั่งยืน

ค่านิยม (Core Value: SPARK)

Sustainability (S)

ความยั่งยืนทั้งองค์กร ช.ก.ส. ลูกค้า ผู้ถือหุ้น สังคม และสิ่งแวดล้อม

Participation (P)

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Accountability (A)

ความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการและบุคลากร

Respect (R)

ความเคารพและให้เกียรติต่อตนเองและผู้อื่น

Knowledge (K)

การส่งเสริมและยกระดับความรู้ให้เป็นธนาคารแห่งการเรียนรู้

วัฒนธรรมองค์กร

H : Honesty with integrity	“ซื่อสัตย์สุจริต”
E : Economy, Sufficiency	“ใช้ชีวิตพอเพียง”
A : Accountability	“มีสำนึกรับผิดชอบ”
R : Response heartily	“ยิ้มบริการด้วยใจ”
T : Teamwork	“ตอบสนองเป็นทีม”

ส่วนที่ 2

การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance : CG)

ความหมายและความสำคัญ ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

การกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือธรรมาภิบาล หมายถึง การจัดโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการภายในองค์กร เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดแก่นักการตลาดและจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน และประชาชนทั่วไป ดังนี้

(1) เสริมสร้างระบบธรรมาภิบาล ที่มีความโปร่งใส และมีมาตรฐานการปฏิบัติที่ชัดเจน อย่างเป็นระบบ

(2) สร้างความเชื่อมั่นให้แก่สาธารณชน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และมีส่วนในการสร้างมูลค่าเพิ่มของกิจการให้สูงขึ้น

(3) ทำให้เกิดนวัตกรรมตามความประสงค์ของลูกค้า และเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน

(4) เป็นการสร้างพันธมิตรผูกพัน เพื่อให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจภายในขอบเขต รวมถึงการสร้างกรอบความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารและคณะกรรมการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม ทำให้เกิดระบบความรับผิดชอบต่อพนักงานต่อผู้บริหาร ผู้บริหารต่อคณะกรรมการ และคณะกรรมการต่อผู้ถือหุ้น เป็นลำดับขั้นไป

(5) เป็นเครื่องมือตรวจสอบและควบคุมภายในระบบงานด้านต่างๆ ของธนาคาร เพื่อสร้างความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนำข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

(6) เป็นเครื่องมือป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ การประพฤติดมิชอบที่อาจเกิดขึ้น และเสริมสร้างความโปร่งใสของการบริหารจัดการ

หลักการเกี่ยวกับ การกำกับดูแลกิจการที่ดี

ธนาคารมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสื่อความไปยังพนักงาน ผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสังคม ถึงความตระหนักและยึดมั่นในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดีในรัฐวิสาหกิจปี 2552 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) กระทรวงการคลัง ได้ปรับปรุงภายใต้โครงการยกระดับมาตรฐานระบบธรรมาภิบาลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ อันประกอบด้วยหลักสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. **Accountability** ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่
2. **Responsibility** ความสำนึกในหน้าที่ ด้วยขีดความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ
3. **Equitable Treatment** การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสุจริต และจะต้องพิจารณาให้เกิดความเท่าเทียมกัน
4. **Transparency** ความโปร่งใสต้องมีความโปร่งใสใน 2 ลักษณะ ดังนี้
 - ความโปร่งใสในการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้
 - มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส มีการแสดงผลประกอบการอย่างโปร่งใสแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
5. **Value Creation** การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มมูลค่าใดๆ นั้น จะต้องเป็นการเพิ่มความสามารถในทุกด้านเพื่อการแข่งขัน
6. **Ethics** การส่งเสริมพัฒนาการกำกับดูแล และจรรยาบรรณที่ดีในการประกอบธุรกิจ
7. **Participation** การมีส่วนร่วม เป็นการส่งเสริมให้เกิดการกระจายโอกาสแก่ประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใดๆ

แนวทางธรรมาภิบาลของธนาคาร

เพื่อให้กระบวนการธรรมาภิบาลของธนาคารเป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีได้มุ่งเน้นที่ประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะอนุกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านธรรมาภิบาล และทบทวนนโยบายธรรมาภิบาล รวมทั้งกฎบัตร จริยธรรมทางธุรกิจ จรรยาบรรณของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ธนาคารได้กำหนดแนวทางธรรมาภิบาลเป็น 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1

การดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐในฐานะเจ้าของ

หมวดที่ 2

สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น

หมวดที่ 3

ความรับผิดชอบต่อของคณะกรรมการ

หมวดที่ 4

บทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ 5

การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและความโปร่งใส

หมวดที่ 6

จริยธรรมและจรรยาบรรณ

หมวดที่ 1

การดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐในฐานะเจ้าของ

1.1 แนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐของรัฐวิสาหกิจ

ธนาคารยึดแนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐของรัฐวิสาหกิจ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาธนาคาร อีกทั้งธนาคารมีการเผยแพร่แนวทางการพัฒนาต่อสาธารณชน (Statement of Corporate Intent) และคณะกรรมการธนาคารมีอิสระในการดำเนินงาน และไม่แทรกแซงการบริหารงานประจำ

แนวทางปฏิบัติ

1.1.1 ธนาคารยึดแนวนโยบายของผู้ถือหุ้นภาครัฐของรัฐวิสาหกิจ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานที่กำกับดูแลมาเป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และแผนธุรกิจของธนาคาร

1.1.2 คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางที่วางไว้เป็นระยะ รวมถึงคณะกรรมการยังสามารถใช้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ธนาคารในการดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.1.3 ธนาคารมีการเผยแพร่แนวทางการพัฒนาต่อสาธารณชน ผ่านช่องทางต่างๆ ที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเปิดช่องทางให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่สนใจแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะได้

1.1.4 ธนาคารมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยความโปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้ รวมทั้งเป็นไปตามกรอบนโยบายและการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญ โดยธนาคารกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ในทุกกรณีอย่างเท่าเทียมกัน

1.1.5 ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการตีความ ระเบียบกฎเกณฑ์ หรือการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ใดๆ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องจัดให้มีขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นอิสระ โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.1.6 ธนาคารจัดให้มีขั้นตอนการปฏิบัติงานรวมถึงมาตรการในการกำกับดูแลและการบังคับใช้กฎหมาย ที่สามารถป้องกันการแทรกแซงจากการเมือง (Political interference) หรือกลุ่มผลประโยชน์ (Commercial or other sectorial interests) ที่มีผลต่อความเป็นอิสระในการตัดสินใจของธนาคาร มิให้ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของอิทธิพลใดๆ และเป็นไปเพื่อประโยชน์โดยรวมของสาธารณชน โดยกำหนดให้การพิจารณาตัดสินใจดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต้องมีการกลั่นกรองเป็นลำดับขั้น มีการบันทึกผลการพิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องมีการบันทึกความเห็นที่แตกต่างไว้อย่างครบถ้วน

1.1.7 การตัดสินใจดำเนินการของธนาคารที่ต้องหารือ (Consultation) หรือขอความเห็นชอบจากภาครัฐ (Government) ต้องไม่กำหนดเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นงานประจำหรืองานปกติ (Day-to-Day technical matters) โดยต้องเป็นการหารือหรือขอความเห็นชอบระดับนโยบายในภาพรวมที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้

หมวดที่ 2

สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น

2.1 สิทธิของผู้ถือหุ้น

ผู้ถือหุ้นทุกคนมีสิทธิร่วมในความเป็นเจ้าของกิจการและร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของธนาคาร โดยธนาคารจะดูแลและส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตนอย่างเท่าเทียมกันทุกประการ

ธนาคารตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิของผู้ถือหุ้นโดยไม่กระทำการใดเป็นการละเมิดหรือลดทอนสิทธิของผู้ถือหุ้น มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิธีการในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้นประจำปี โดยผู้ถือหุ้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ซักถามหรือส่งคำถามล่วงหน้าได้

แนวทางปฏิบัติ

2.1.1 จัดการประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้นเป็นประจำทุกปีภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

2.1.2 ในการประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

2.1.3 แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ พร้อมวาระประชุมทางหนังสือพิมพ์ รวมทั้งส่งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแห่งกิจการและสารสนเทศที่จำเป็นอย่างเพียงพอเพื่อใช้ในการตัดสินใจให้ผู้ถือหุ้นทุกรายทางไปรษณีย์ตอบรับก่อนประชุม 7 วัน

2.1.4 ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้นและออกเสียงภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด

2.1.5 มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนโดยแยกตามแต่ละระเบียบวาระที่เสนอ

2.1.6 เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่งคำถามล่วงหน้าก่อนวันประชุม

2.1.7 เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นซักถามและแสดงความคิดเห็นในวันประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้น

2.1.8 ให้ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเข้าร่วมการประชุมและสามารถมอบฉันทะให้ผู้อื่นร่วมการประชุมและออกเสียงลงมติแทนได้

2.1.9 ส่งและเผยแพร่รายงานการประชุมใหญ่ให้ผู้ถือหุ้นได้รับทราบโดยทั่วถึง

2.2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้ถือหุ้นทุกคนในฐานะเป็นเจ้าของกิจการได้รับการปฏิบัติตามสิทธิพื้นฐานอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกันทุกประการตามที่กฎหมายกำหนด และมีสิทธิได้รับสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันอย่างเพียงพอผ่านช่องทางต่างๆ

แนวทางปฏิบัติ

2.2.1 ผู้ถือหุ้นได้รับการปฏิบัติตามสิทธิพื้นฐานอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

2.2.2 ผู้ถือหุ้นย่อมมีสิทธิรับเอกสารและข้อมูลสารสนเทศอย่างเพียงพอและทันเวลาเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ 3

ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

3.1 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของธนาคาร มีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

3.1.1 หน้าที่และความรับผิดชอบ

คณะกรรมการเป็นผู้อำนาจนโยบาย กำหนดทิศทางการเจริญเติบโตและตัดสินใจในเรื่องสำคัญขององค์กร รวมทั้งกำกับดูแลฝ่ายจัดการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการภาครัฐ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ถือหุ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางปฏิบัติ

3.1.1.1 คณะกรรมการได้กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการอย่างชัดเจน

3.1.1.2 คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นในการกำกับดูแลเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร

3.1.1.3 กรรมการทุกคนมีความรับผิดชอบในฐานะกรรมการเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการเป็นผู้นำ และการควบคุมกำกับธนาคาร

3.1.1.4 กรรมการทุกคนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน

3.1.1.5 คณะกรรมการได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของธนาคารและความรับผิดชอบต่อผลประกอบการ รวมทั้งการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการให้มีประสิทธิภาพ

3.1.1.6 คณะกรรมการได้ร่วมทบทวนและให้ความเห็นชอบกลยุทธ์ และนโยบายที่สำคัญ รวมทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายทางการเงิน และแผนงานต่างๆ ของธนาคาร ตลอดจนติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการให้มีการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

3.1.1.7 คณะกรรมการได้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการ และประเมินผลการปฏิบัติงานทุก 6 เดือน เพื่อนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับขึ้นค่าตอบแทน ของผู้จัดการปีละ 1 ครั้ง โดยคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของผู้จัดการ

3.1.1.8 คณะกรรมการได้กำหนดกรอบค่าตอบแทนและผลตอบแทนจูงใจระยะยาวของ ฝ่ายจัดการ โดยมีการพิจารณาให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานของธนาคารและผลการปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการแต่ละคน

3.1.1.9 คณะกรรมการได้จัดให้มีกระบวนการในการตรวจสอบ และสอบทานระบบบัญชี การรายงานทางการเงิน การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน นโยบายด้านการบริหารความเสี่ยง และการติดตามให้มีการปฏิบัติที่มีประสิทธิผล

3.1.1.10 คณะกรรมการควรควบคุมและจัดการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างฝ่ายจัดการ กรรมการ และภาครัฐ รวมทั้งตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของ ธนาคาร ในทางมิชอบและการกระทำที่ไม่ถูกต้องของฝ่ายจัดการ กรรมการ และภาครัฐ

3.1.1.11 คณะกรรมการต้องไม่เป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างของธนาคาร

3.1.1.12 คณะกรรมการต้องกำกับและติดตามระบบงานสำคัญหลักของธนาคาร เพื่อให้ การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.1.1.13 คณะกรรมการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

3.1.1.14 คณะกรรมการสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ ตาม ที่คณะกรรมการมอบหมายได้

3.1.1.15 คณะกรรมการประเมินตนเองพร้อมทั้งอภิปรายผลการประเมิน และให้ ข้อเสนอแนะที่เกิดมูลค่าเพิ่มหรือนวัตกรรมให้แก่ธนาคาร

3.1.1.16 คณะกรรมการต้องแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3.1.1.17 คณะกรรมการต้องจัดทำรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์เมื่อได้รับการแต่งตั้ง และเป็นประจำทุกปี

3.1.1.18 คณะกรรมการควรจัดให้มีจรรยาบรรณ (Code of Conduct) ที่เป็นลายลักษณ์ อักษร และทบทวนปรับปรุงจรรยาบรรณดังกล่าวให้ทันสมัยเป็นประจำ

3.1.2 คุณลักษณะของคณะกรรมการ

คณะกรรมการเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และประโยชน์สูงสุดของธนาคารและผู้ถือหุ้นภายใต้กรอบของความโปร่งใส ซื่อสัตย์ มีจริยธรรมที่ดี และมีความรับผิดชอบสูง สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการ ประกอบด้วย

3.1.2.1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ หนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และมีผู้จัดการเป็นกรรมการ และเลขานุการ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอย่างน้อยต้องมี ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยหนึ่งคน และผู้แทนสหกรณ์การเกษตรผู้ถือหุ้นหนึ่งคน

3.1.2.2 กรรมการอื่นนอกจากที่กล่าวไว้ข้างต้น จะแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ต่อธนาคาร และอยู่ในบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจของกระทรวงการคลัง (Directors' Pool) ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการอื่น

3.1.2.3 คุณลักษณะของกรรมการเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3.1.2.4 กรรมการจะดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจได้ไม่เกิน 3 แห่ง

3.1.3 ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ

คณะกรรมการเป็นผู้มีความเป็นอิสระและเป็นกลางไม่มีผลประโยชน์ใดแอบแฝง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม สามารถใช้ดุลยพินิจที่เป็นอิสระในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นอิสระ และเป็นธรรม

แนวทางปฏิบัติ

3.1.3.1 คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระ กรรมการแต่ละคนใช้ทักษะ ประสบการณ์ และดุลยพินิจที่เป็นอิสระตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่มีการนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

3.1.3.2 คณะกรรมการมีการติดตาม กำกับ และรับฟังปัญหา เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเกิดการปรับเปลี่ยนหรือยับยั้งการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของภาครัฐผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน

3.1.3.3 กรรมการอิสระจากผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องเข้าถึงข้อมูลทางการเงิน และธุรกิจอื่นอย่างเพียงพอที่จะแสดงความเห็นได้อย่างเป็นอิสระ รักษาผลประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.1.4 การถ่วงดุลของคณะกรรมการ

เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างความสมดุลของการกำกับและการบริหารจัดการที่ดี พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรกำหนดให้คณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 6 คน กรรมการอิสระจากผู้ทรงคุณวุฒิ (ไม่ได้เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและผู้แทนส่วนราชการ) จำนวน 7 คน และมีผู้จัดการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของกรรมการทั้งคณะ โดยคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจของกระทรวงการคลัง (Directors' Pool) อย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการอิสระ และต้องไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและการบริหารงานในธนาคาร สามารถใช้ดุลยพินิจที่เป็นอิสระสามารถผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนหรือยับยั้งการดำเนินการต่างๆ ได้เมื่อจำเป็น รวมทั้งมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

แนวทางปฏิบัติ

3.1.4.1 กรรมการอิสระมีการประชุมกันเองอย่างน้อย 6 เดือนต่อครั้ง โดยไม่มีกรรมการโดยตำแหน่งเข้าร่วมประชุม

3.1.4.2 กรรมการอิสระมีการรายงานรับรองความเป็นอิสระของตน เมื่อได้รับการแต่งตั้งและเป็นประจำทุกปี เพื่อเปิดเผยในรายงานประจำปีของธนาคาร

3.1.4.3 มีบทบาทในการกำหนดค่าตอบแทนของผู้บริหารสูงสุดและกำกับดูแลผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ

3.1.4.4 กรรมการอิสระได้เข้าประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งเป็นประจำโดยสม่ำเสมอ

3.1.5 ความมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการและการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คณะกรรมการจึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อศึกษารายละเอียด ติดตาม กำกับดูแล และกลั่นกรองงานในเรื่องสำคัญๆ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องอาศัยความเป็นกลาง ในการวินิจฉัยก่อนนำเสนอคณะกรรมการ และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไว้อย่างชัดเจนโดยตระหนักถึงการเพิ่มมูลค่าให้เกิดแก่กิจการของธนาคาร

แนวทางปฏิบัติ

3.1.5.1 คณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อช่วยศึกษากลับกรองงานก่อนนำเสนอคณะกรรมการ

3.1.5.2 คณะกรรมการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ตนเอง โดยธนาคารได้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่คณะกรรมการตามมติคณะรัฐมนตรี

3.1.5.3 คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและกำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาผู้จัดการและคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลและการขึ้นค่าตอบแทน

3.1.5.4 ประธานกรรมการมิได้เป็นประธานในคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

3.1.6 การแต่งตั้งกรรมการ

การแต่งตั้งกรรมการใหม่และการเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนที่โปร่งใส ถูกต้อง รวมถึงการต่อวาระของกรรมการมิได้เป็นไปโดยอัตโนมัติ การแต่งตั้งกรรมการจะแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อย่างแท้จริง โดยมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจพ.ศ.2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกรรมการไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทั้งทางตรงและทางอ้อมกับกิจการของธนาคาร มีการกำหนดบรรทัดฐานการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการ การเตรียมความพร้อม และการมีส่วนร่วมเพื่อให้ธนาคารได้รับประโยชน์สูงสุดจากการแต่งตั้ง

แนวทางปฏิบัติ

3.1.6.1 การแต่งตั้งกรรมการมีวิธีการ ขั้นตอน หลักเกณฑ์ที่โปร่งใสและเป็นธรรม โดยแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความน่าเชื่อถือในหลากหลายสาขาที่เหมาะสมกับการกิจของธนาคาร และมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และไม่มีประโยชน์หรือส่วนได้ส่วนเสียกับกิจการของธนาคาร

3.1.6.2 ธนาคารได้เปิดเผยประวัติกรรมการทุกคน รวมถึงการรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest) การมีส่วนได้ส่วนเสีย และแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกัน (Connected Transaction) โดยได้เผยแพร่ในรายงานกิจการประจำปี และเว็บไซต์ของธนาคาร พร้อมทั้งมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

3.1.7 การประเมินผลของคณะกรรมการ

การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการจะช่วยให้คณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายจัดการ โดยคณะกรรมการจะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นการประเมินตนเอง (Self Assessment) เพื่อนำผลการประเมินดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกัน และกำหนดแนวทางที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

แนวทางปฏิบัติ

3.1.7.1 คณะกรรมการได้ทำการประเมินตนเองตามหลักเกณฑ์การประเมินที่กระทรวงการคลังกำหนดประกอบด้วย ขอบเขตการประเมิน ขั้นตอนการประเมิน ระยะเวลา รูปแบบ และการประเมินผลคะแนน โดยทำการประเมิน 2 รูปแบบ คือแบบรายบุคคล และแบบรายคณะ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.1.7.2 คณะกรรมการได้มีการนำผลการประเมินตนเองมาพิจารณาร่วมกันและให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อนำมากำหนดแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการให้มีความครบถ้วน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มหรือนวัตกรรมให้แก่ธนาคาร

3.1.8 การดำเนินการประชุมคณะกรรมการ

การประชุมคณะกรรมการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในการขับเคลื่อนภารกิจของธนาคารให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวทางปฏิบัติ

3.1.8.1 คณะกรรมการมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง โดยกำหนดแผนการประชุมประจำปีล่วงหน้า และมีการประชุมตามความจำเป็น เพื่อกรรมการจะได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนได้อย่างถูกต้อง

3.1.8.2 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ จึงครบองค์ประชุม ถ้าในการประชุมครั้งใดประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

3.1.8.3 กรรมการได้รับข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจล่วงหน้า

3.1.8.4 ประธานกรรมการและผู้จัดการได้ร่วมกันพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดเรื่องที่จะเข้าวาระการประชุม ทั้งนี้กรรมการที่ต้องการกำหนดเรื่องอื่นเป็นวาระการประชุมจะเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการ

3.1.8.5 คณะกรรมการได้สนับสนุนให้ผู้จัดการเชิญฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเพื่อให้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมในฐานะที่เกี่ยวข้องโดยตรง และเพื่อให้คณะกรรมการได้มีโอกาสรู้จักผู้บริหารระดับสูงสำหรับใช้ประกอบการพิจารณาแผนการสืบทอดงาน

3.1.8.6 ประธานกรรมการได้จัดให้มีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ

3.1.8.7 คณะกรรมการมีการจัดทำรายงานรับรองความขัดแย้งทางผลประโยชน์ตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจในการประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง

3.1.9 การได้รับเอกสารและข้อมูล

กรรมการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสำคัญเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ และเที่ยงตรงเกิดประโยชน์แก่ธนาคารมากที่สุด

แนวทางปฏิบัติ

3.1.9.1 ธนาคารมีมาตรการที่ชัดเจนเพื่อให้กรรมการได้รับข้อมูลล่วงหน้าโดยมีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาพิจารณาและตัดสินใจอย่างถูกต้องในเรื่องต่างๆ ในการประชุมคณะกรรมการแต่ละครั้ง

3.1.9.2 กรรมการสามารถขอเอกสารและข้อมูล คำปรึกษาจากฝ่ายจัดการและอาจขอความเห็นที่เป็นอิสระจากที่ปรึกษาภายนอกเมื่อจำเป็น เพื่อประกอบการประชุมในแต่ละครั้ง

3.2 ค่าตอบแทนของกรรมการ

ค่าตอบแทนของกรรมการได้กำหนดไว้อย่างเป็นธรรม โปร่งใส และเท่าเทียมกัน โดยอ้างอิงตามประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงาน และคุณสมบัติของกรรมการเป็นสำคัญ

แนวทางปฏิบัติ

3.2.1 ค่าตอบแทนของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี และตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด

3.2.2 คณะกรรมการได้เปิดเผยข้อมูลค่าตอบแทนที่ได้รับไว้ในรายงานกิจการประจำปี โดยจำแนกค่าตอบแทนเป็นรายบุคคล

3.3 การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Succession Plan)

คณะกรรมการมีการเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการขยายธุรกิจสู่การ “เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคง มีการจัดการที่ทันสมัย ให้บริการทางการเงินครบวงจร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร” ดังนี้

3.3.1 ตำแหน่งผู้จัดการธนาคารปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกฎบัตรของคณะกรรมการสรรหาผู้จัดการ และคณะอนุกรรมการพิจารณาผลตอบแทนผู้จัดการโดยมีกระบวนการสรรหาคัดเลือกอย่างโปร่งใส มีการประกาศรับสมัครบุคคล จากนั้นดำเนินการคัดเลือกตามกระบวนการที่คณะกรรมการสรรหาผู้จัดการกำหนด และนำเสนอผลการคัดเลือกต่อคณะกรรมการต่อไป

3.3.2 ตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงธนาคารได้จัดทำโครงการเตรียมความพร้อมทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) เพื่อเตรียมผู้บริหารให้มีขีดความสามารถพร้อมทดแทนในตำแหน่ง ผู้นำสูงสุด ผู้นำระดับสูง (รองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้อำนวยการฝ่าย) อย่างเป็นระบบโดยการกำหนดคุณสมบัติขีดความสามารถผู้บริหารที่ชัดเจน มีการประเมินและจัดทำแผนพัฒนาเป็นรายบุคคล (Individual Development Plan) โดยมุ่งเน้นให้เกิดการแสดงขีดความสามารถที่ต้องการผ่านการมอบหมายโครงการสำคัญให้รับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และความเชื่อมั่นในศักยภาพความพร้อมของผู้บริหารภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารระบบทดแทนตำแหน่ง และระบบบริหารผู้ที่มีศักยภาพสูง (Succession Planning and Talent Management) ซึ่งธนาคารจะนำผลดังกล่าวเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาคัดเลือกโดยคณะกรรมการที่ธนาคารแต่งตั้ง โดยพิจารณา ด้านคุณธรรม/จริยธรรม (Ethics) ผลงาน (Performance) และขีดความสามารถ/ศักยภาพ (Competencies/Potentials)

หมวดที่ 4

บทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ธนาคารรับรู้ถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามที่กฎหมายกำหนด และมีแนวทางการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการคุ้มครองและปฏิบัติด้วยดี โดยธนาคารสนับสนุนให้มีการร่วมมือระหว่างธนาคารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างความมั่นคง สร้างงานและสร้างกิจการให้มีฐานะการเงินที่มั่นคงยั่งยืน

4.1 บทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ธนาคารให้ความสำคัญในการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน จัดให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างธนาคารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างผลการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนของธนาคารโดยกำหนดนโยบายให้มีการปฏิบัติตามสิทธิผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวทางปฏิบัติ

4.1.1 ธนาคารกำหนดนโยบายและพัฒนากลไกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเสริมสร้างผลการดำเนินงานเพื่อสร้างความมั่นคง โดยจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้แทนเกษตรกร และสื่อมวลชน รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านเพื่อให้มีส่วนร่วมและเกิดความเข้าใจในโครงการที่ธนาคารจะดำเนินการเพื่อให้ธนาคารสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความเสียหาย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม

4.1.2 ธนาคารได้ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ตามสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.1.3 ธนาคารได้กำหนดให้ฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้ช่วยพนักงาน ทุกส่วนงานเป็นผู้ให้ข้อมูล และรับข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น www.baac.or.th Call Center หมายเลข 02-555-0555 กล่องรับความคิดเห็น เป็นต้น

4.1.4 คณะกรรมการและผู้บริหาร ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีการประกาศนโยบาย (ปณิธาน) และกำหนดให้มีแผนการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามแนวปฏิบัติตามมาตรฐานสากล เพื่อให้กรรมการผู้บริหาร และพนักงาน มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางที่ถูกต้อง

4.1.5 ธนาคารจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในการออกระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือการวางนโยบายในเรื่องต่างๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยเฉพาะในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง ทั้งในด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิต

การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.1.5.1 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น

ธนาคารมุ่งมั่นดำเนินธุรกิจให้มีผลประโยชน์ที่ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรักษาระดับฐานะการเงินให้มีความแข็งแกร่ง โดยดำเนินธุรกิจด้วยความรอบคอบโปร่งใส เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน และยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณทางธุรกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ถือหุ้นในระยะยาว นอกจากนี้ธนาคารยังให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ผู้ถือหุ้น และมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีสาระสำคัญอย่างสม่ำเสมอ

4.1.5.2 การปฏิบัติต่อรัฐบาล และหน่วยงานกำกับดูแล

ธนาคารอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนปฏิบัติราชการกระทรวงการคลัง โดยธนาคารเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนระดับฐานรากให้มีประสิทธิภาพ สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนระดับฐานรากทั้งด้านการเงิน การผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตและเป็นการเพิ่มรายได้ของเกษตรกร รวมทั้งการเชื่อมโยงสหกรณ์ทุกประเภท เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนระดับฐานรากที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่ขาดแคลนเงินทุนให้มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ จะส่งผลให้ชุมชนระดับฐานรากเข้มแข็ง รวมทั้งเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเติบโตอย่างยั่งยืน

4.1.5.3 การปฏิบัติต่อลูกค้า

ธนาคารมุ่งมั่นตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าด้วยผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีความหลากหลาย โดยพัฒนาระบบงาน กระบวนการทำงาน และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อย่างเหมาะสม จัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเป็นผู้ให้บริการ เพื่อให้มั่นใจว่าลูกค้าได้รับบริการที่ดีที่สุด รวมทั้งได้ขยายเครือข่ายสาขาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง ดูแลรักษาข้อมูลความลับของลูกค้า ตลอดจนจัดให้มีระบบการรับข้อร้องเรียนและดำเนินการแก้ไขตามความเหมาะสมด้วยความใส่ใจและยุติธรรม

4.1.5.4 การปฏิบัติต่อคณะกรรมการและผู้บริหาร

คณะกรรมการและผู้บริหารของธนาคารได้รับรู้ถึงสิทธิของตนเป็นอย่างดีและพร้อมเป็นแบบอย่างในการใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามกรอบที่กำหนดไว้ ขณะเดียวกันยังตระหนักถึงการดูแลสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มขององค์กรอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

4.1.5.5 การปฏิบัติต่อพนักงาน

พนักงานถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนพันธกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์ของธนาคาร จึงต้องรักษาและสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จัดให้มีโอกาสก้าวหน้าในทางเดินสายอาชีพที่ชัดเจน พัฒนาศักยภาพพนักงานให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จ สามารถสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า มุ่งเน้นการพัฒนาที่ช่วยให้พนักงานเป็นมืออาชีพในงานที่รับผิดชอบมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้สร้างและพัฒนาระบบการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ให้หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ด้วยกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งดูแลการกำหนดผลตอบแทนที่เหมาะสมเป็นธรรม และจัดให้มีสวัสดิการในด้านต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล การเคหะสงเคราะห์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การให้ทุนการศึกษาแก่พนักงาน ตลอดจนจัดให้มีการดูแลระบบ การรักษาความปลอดภัยที่ดี สนับสนุนการจัดสถานที่ทำงานให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานอย่างเต็มที่

4.1.5.6 การปฏิบัติต่อลูกค้า

ธนาคารให้ความสำคัญเท่าเทียมกับลูกค้าทุกราย เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยยึดหลักผลประโยชน์สูงสุดของธนาคาร ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนหรือของพวกพ้อง ทั้งนี้ต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องและอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ไม่ทำให้ลูกค้าเข้าใจผิดพลาดหรือได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และที่สำคัญควรหลีกเลี่ยงการรับของกำนัล สินน้ำใจ และบริการที่จัดขึ้นให้เป็นการส่วนตัวหรือหมู่คณะอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อครหาต่างๆ และป้องกันมิให้เกิดความไม่ไว้วางใจในการช่วยเหลือตอบแทนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นพิเศษ รวมทั้งได้จัดให้มีการทบทวนระบบและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างของธนาคารให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 และข้อบังคับของธนาคารฉบับที่ 30 ว่าด้วยการพัสดุ

4.1.5.7 การปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่

ธนาคารได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้กับเจ้าหน้าที่ในกลุ่มต่างๆ เพื่อรักษาชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือต่อเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

4.1.5.8 การปฏิบัติต่อพันธมิตรธุรกิจธนาคาร

ธนาคารมุ่งมั่นปฏิบัติตามข้อตกลงที่ทำไว้กับพันธมิตรทางธุรกิจของธนาคาร และให้ความช่วยเหลือในการเอื้ออำนวยผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เช่น การให้ความร่วมมือเกื้อกูล และเป็นพันธมิตรกันในด้านข้อมูล ด้านการให้บริการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินธุรกิจ และสามารถให้บริการที่มีคุณภาพแก่ลูกค้าได้

4.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ธนาคารตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในองค์กร อันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ธนาคารจึงให้ความสำคัญต่อกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ โดยสร้างสรรค์กระบวนการมีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ ธ.ก.ส. ซึ่งประกอบด้วย กรรมการเป็นประธาน มีผู้แทนฝ่ายบริหารและฝ่ายพนักงานในจำนวนเท่ากัน และมีอำนาจหน้าที่ 5 ประการ ดังนี้

- (1) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาการแรงงานสัมพันธ์
- (2) หาทางปรองดองและระงับข้อขัดแย้งใน ธ.ก.ส.
- (3) พิจารณาปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับในการทำงานใน ธ.ก.ส. อันจะเป็นประโยชน์ต่อนายจ้าง ลูกจ้าง และ ธ.ก.ส.
- (4) ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาตามคำร้องทุกข์ของลูกจ้างหรือสหภาพแรงงาน รวมถึงการร้องทุกข์ เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย
- (5) ปรึกษาหารือเพื่อปรับปรุงสภาพการจ้าง

แนวทางปฏิบัติ

- 4.2.1 ให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในกรณีมีเรื่องเร่งด่วนกรรมการกิจการสัมพันธ์จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 สามารถร้องขอให้มีการประชุมเป็นกรณีพิเศษได้
- 4.2.2 จัดให้มีคณะทำงานเพื่อพิจารณารื้อร่วมกันในเรื่องที่จะนำเสนอก่อนนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์เพื่อพิจารณาต่อไป
- 4.2.3 นำผลการปรึกษาหารือมาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำงานตลอดจนกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ เพื่อประสิทธิภาพขององค์กร
- 4.2.4 มีการสื่อสารผลการประชุมให้ทุกฝ่ายในองค์กรได้รับรู้โดยทั่วถึงกัน

หมวดที่ 5

การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและความโปร่งใส

5.1 การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ

ธนาคารดูแลให้มีการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร ทั้งข้อมูลสารสนเทศทางการเงินและที่ไม่ใช่การเงินอย่างถูกต้องเชื่อถือได้ ครบถ้วนเพียงพอ สม่ำเสมอ และทันเวลา ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับทราบข้อมูลสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

แนวทางปฏิบัติ

5.1.1 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของธนาคารที่เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการโดยการนำข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กฎหมายกำหนด ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ประกอบด้วย

5.1.1.1 การจัดการโครงสร้างองค์กร เป็นการจัดโครงสร้างภายใต้กรอบหลักการสำคัญ 5 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการแบ่งงานกันทำ 2) หลักการมอบหมายงาน 3) หลักความชำนาญเฉพาะงาน 4) หลักอำนาจที่ชอบธรรม 5) หลักการประสานงาน และรองรับภารกิจตามวิสัยทัศน์ของธนาคาร

โดยจัดกลุ่มงานที่มีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เกิดห่วงโซ่คุณค่า ในการเชื่อมต่องานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และได้มีการเผยแพร่โครงสร้างองค์กร ให้พนักงานทราบผ่านระบบ Intranet ของธนาคารและประชาชนทั่วไปทราบผ่านช่องทางเว็บไซต์ www.baac.or.th

5.1.1.2 อำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินการ การสรุปอำนาจหน้าที่ ที่สำคัญและวิธีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่นั้นๆ เพื่อให้พนักงานและประชาชนทั่วไป สามารถรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของธนาคารกำหนดการดำเนินการ ดังนี้

(1) บทบาทหน้าที่ที่สำคัญและผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้บริการโดยตรง เช่น ขั้นตอน การขอใช้บริการ ผู้มีอำนาจอนุมัติเงินกู้ ผู้มีอำนาจในการรับฝากเงิน เป็นต้น กำหนดให้สาขาจัดทำ ประกาศติดไว้ที่ทำการสาขาให้ทราบอย่างชัดเจน

(2) บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของส่วนงานต่างๆ ที่พนักงานควรทราบ โดยพนักงานสามารถ สืบค้นได้จากระบบงานสารบรรณ ระบบคู่มือปฏิบัติงานของธนาคาร และระบบจัดเก็บเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนเว็บไซต์ของส่วนงานต่างๆ ในระบบ Intranet ของธนาคาร

5.1.1.3 สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับธนาคารเพื่อบอกถึงสถานที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำ จึงเป็นการเพิ่มความสะดวกกับประชาชน เพื่อทราบว่าจะไปติดต่อที่ใดจุดใด รวมทั้งยังเป็นหลักประกันที่ชัดเจนว่าธนาคารได้จัดเจ้าหน้าที่ไว้เป็นการประจำเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในการติดต่อ

5.1.1.4 ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หนังสือเวียน แบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ ได้จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

5.1.1.5 ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาของสังคมในอนาคต

5.1.2 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยต้องนำข้อมูลข่าวสารของธนาคาร ตามที่กฎหมายกำหนดไปรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ โดยธนาคารได้ประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเงิน และที่ไม่ใช่ทางการเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วนทันสมัย เพื่อรวบรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามความต้องการ ได้แก่

5.1.2.1 ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้ง และคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่า การพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับเอกชนที่ผ่านมา ได้มีการพิจารณาโดยหลักเกณฑ์หรือตามกฎหมายซึ่งจะทำให้สามารถได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นแนวทางได้ว่า หากตนจะมีการดำเนินการในกรณีนั้นๆ บ้างจะต้องเตรียมตัวอย่างไรและธนาคารควรพิจารณาอย่างไร

5.1.2.2 นโยบายหรือการตีความที่สำคัญรวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงในการดำเนินงานด้านการเงิน เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบเพื่อให้ความร่วมมือปฏิบัติหรือเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางนโยบายดังกล่าวอันเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.1.2.3 แผนงานโครงการและงบประมาณ รายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับแผนงาน โครงการและงบประมาณ รายจ่ายประจำปีถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสำคัญ เพื่อให้ผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส และทำให้ธนาคารได้ประโยชน์จากการแข่งขันที่เป็นธรรม และโปร่งใส

5.1.2.4 คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนเพื่อที่จะได้รู้ขั้นตอนหลักเกณฑ์การพิจารณาและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าการให้บริการหรือการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของธนาคารและในการขอรับบริการเรื่องต่างๆจากธนาคาร

5.1.2.5 รายงานทางการเงิน รายงานผู้สอบบัญชีและรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับทราบข้อเท็จจริงในผลการดำเนินงานของธนาคารในการปฏิบัติงานจริง อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและทำให้เกิดความไว้วางใจการดำเนินงานของธนาคารและนำมาซึ่งความโปร่งใสของหน่วยงาน

5.1.2.6 นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนแก่กรรมการและผู้บริหารสูงสุดในรายงานประจำปีรวมทั้งรูปแบบและจำนวนเงินค่าตอบแทน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงการจ่ายค่าตอบแทนแก่กรรมการ และผู้บริหารสูงสุด ซึ่งดำเนินการตามข้อบังคับและอ้างอิงวิธีปฏิบัติของราชการเป็นสำคัญ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี ส่วนรูปแบบและลักษณะจำนวนเงินค่าตอบแทนจะดำเนินการตามข้อบังคับและอ้างอิงราชการเป็นสำคัญ

5.1.3 การเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารของธนาคารทุกประเภทที่เปิดเผยได้ให้กับประชาชนที่ต้องการทราบ โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

5.1.4 คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ ได้ให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดเป็นนโยบายการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและความโปร่งใส มีการสื่อสารอย่างทั่วถึง รวมทั้งเผยแพร่แนวทางปฏิบัติดังกล่าวต่อสาธารณะผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมโดยทั่วถึง

5.1.5 มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและรายงานของธนาคาร เช่น รายงานกิจการประจำปี ข้อมูลทางสถิติ เป็นต้น ด้วยความถูกต้อง เชื่อถือได้ครบถ้วน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ทัดจริต มีสาระสำคัญที่เพียงพอ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้

5.1.6 มีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ รายงาน และระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีสาระสำคัญ อย่างครบถ้วนทันเวลา และเท่าเทียมกัน ผ่านช่องทางการสื่อสาร และวิธีการเผยแพร่ที่สะดวก และเอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงของผู้ใช้ เช่น การจัดให้มีเว็บไซต์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ call center E-mail หรือ Social Media ต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถติดต่อ สื่อสารกับธนาคารได้สะดวกรวดเร็ว

5.1.7 มีการจัดทำรายงานประจำปี ซึ่งแสดงถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ภายในระยะเวลาที่กำหนด คือ 120 วันหลังจากสิ้นปีบัญชี โดยครอบคลุมถึงหลักการสำคัญ เช่น นโยบายการดำเนินงานของธนาคาร นโยบายการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน รายงานทางการเงิน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการและผู้บริหารระดับสูง เป็นต้น

5.2 คุณภาพของรายงานทางการเงิน

ธนาคารได้กำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีที่ยอมรับทั่วไป ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 มาตรา 12 ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งการให้ธนาคารชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือจัดทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของธนาคาร และมีอำนาจแต่งตั้งผู้ตรวจสอบเพื่อตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินกิจการของธนาคาร ปัจจุบันรายงานทางการเงินของธนาคารได้ผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ซึ่งได้ตรวจสอบงบการเงินและหลักฐานในการใช้จ่ายเงินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2540 จึงมั่นใจได้ว่า ข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินมีความถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่ยอมรับทั่วไป

แนวทางปฏิบัติ

5.2.1 กำหนดระเบียบ วิธีปฏิบัติ และนโยบายบัญชี ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศกำหนดอย่างเคร่งครัด

5.2.2 มีการพัฒนาโปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์สำหรับทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัยยิ่งขึ้นสามารถจัดทำรายงานทางการเงินได้รวดเร็ว มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

5.2.3 สายงานกำกับและตรวจสอบ ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบได้สุ่มสอบทานการบันทึก รายการ และเอกสารประกอบต่างๆ สอบทานงบการเงินของธนาคารเป็นรายไตรมาส ระหว่าง การตรวจสอบส่วนงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบมีข้อสงสัยจะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจง ตอบข้อซักถามหรือ แก้ไขให้เกิดความถูกต้องและจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

5.2.4 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระภายนอกทำหน้าที่ตรวจสอบ และรับรองงบการเงินประจำปีของธนาคาร ได้ตรวจสอบงบการเงิน หลักฐานในการใช้จ่ายเงิน เป็นรายไตรมาส รวมทั้งให้คำรับรองในรายงานกิจการประจำปีของธนาคารก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่ ผู้ถือหุ้นและเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไป

5.2.5 ที่ประชุมใหญ่สามัญของผู้ถือหุ้นประกอบด้วย กระทรวงการคลัง สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร) เกษตรกร และประชาชนทั่วไป จะได้รับรายงานทางการเงินพร้อมทั้ง ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติงบการเงินของธนาคารโดยที่ประชุมใหญ่

5.3 การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน

ธนาคารเห็นว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีควรมีระบบการบริหารความเสี่ยง การควบคุม ภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียมั่นใจและเชื่อมั่นในการดำเนินงานของธนาคาร

5.3.1 การบริหารความเสี่ยง

ธนาคารนำกรอบแนวคิดและแนวทางการบริหารความเสี่ยงของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และกระทรวงการคลังมาใช้ในการบริหารความเสี่ยงของธนาคาร โดยได้กำหนดให้มีการประเมิน ความเสี่ยงและการประเมินการควบคุมด้วยตนเองทั่วทั้งธนาคาร และกำหนดให้มีคณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง ธ.ก.ส. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในระดับฝ่าย ระดับ สำนัก และระดับ สนจ. เพื่อประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเองตามลำดับชั้น กรณี ความเสี่ยงใดหรือประเด็นปัญหาใดเกินกว่าอำนาจหน้าที่ที่ตนเองจะแก้ไขได้ ให้เสนอปัญหาไปยัง ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปเพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไข หากปัญหาใดเกินอำนาจระดับฝ่าย/สำนัก ที่จะแก้ไขได้ ให้นำเสนอผ่านฝ่ายบริหารความเสี่ยง (ฝบส.) เป็นผู้ดำเนินการต่อไป โดยได้จัดทำ คู่มือปฏิบัติงานการบริหารความเสี่ยงที่เป็นลายลักษณ์อักษร

แนวทางปฏิบัติ

5.3.1.1 ธนาคารมีการจัดทำแผนงานธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงโครงการต่าง ๆ เพื่อรองรับนโยบายของธนาคาร โดยแต่ละแผนงานจะมีการกำหนดเป้าหมายองค์กร (Corporate KPIs) และเป้าหมายของส่วนงาน (Functional KPIs) ซึ่งส่วนงานได้ร่วมกันระบุปัจจัยเสี่ยง (Risk Identify) และประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Assessment) ของเป้าหมายองค์กร (Target) เพื่อจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดมาตรการเพื่อควบคุม/ลดระดับความเสี่ยง (Risk Response) ให้ระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ของธนาคาร รวมถึงการจัดทำรายละเอียดของแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ซึ่งนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างโอกาสทางธุรกิจแก่ธนาคาร และถือเป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการผู้บริหาร และพนักงานทุกคนที่ต้องนำการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของงานจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

5.3.1.2 ธนาคารได้กำหนดให้ทุกส่วนงานต้องมีการระบุปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อใช้กำหนดมาตรการ ลด/ควบคุมความเสี่ยงของส่วนงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และได้นำกระบวนการจัดการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment : CSA) มาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในของแต่ละส่วนงานภายใต้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน (BAAC Risk Management System : BRMS)

5.3.1.3 ธนาคารได้กำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management : BCM) และการจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business Continuity Plan : BCP) ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด เพื่อช่วยให้ธนาคารมีความพร้อมและความมั่นใจได้ว่า หากเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อให้การดำเนินงานธุรกรรมสำคัญใดต้องหยุดชะงัก ธนาคารยังสามารถดำเนินงานธุรกรรมนั้นต่อไปได้ หรือสามารถกู้ให้กลับมาได้ในเวลาที่เหมาะสม และมีสถานที่สำรองเพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผน BCP

5.3.2 การควบคุมภายใน

ธนาคารให้ความสำคัญต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้นำระบบการควบคุมภายในมาใช้ในธนาคาร โดยมุ่งเน้นให้มีกระบวนการควบคุมภายในที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและแฝงอยู่ในการปฏิบัติงานปกติในทุกหน้าที่และทุกระดับอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการป้องกันควบคุมดูแล ทรัพย์สิน บุคลากร และระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศอย่างเหมาะสม และเป็นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของทางการ (Compliance)

ดังนั้น ธนาคารจึงได้จัดทำแผนควบคุมภายใน และคู่มือปฏิบัติงานการควบคุมภายใน เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 และสอดคล้องตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในตามหลัก The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) โดยธนาคารใช้กรอบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management : COSO-ERM) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ ซึ่งครอบคลุมแนวทางการกำหนดนโยบายการบริหารงาน การดำเนินงาน และการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) ผู้บริหารและพนักงานร่วมสร้างบรรยากาศการทำงาน มีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี โดยส่งเสริมให้พนักงานมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบเห็นความจำเป็น และให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมภายใน

2) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (Objective & Target) มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ภายใต้กรอบเวลาที่กำหนด สามารถวัดผลได้ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ และมีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของธนาคาร

3) การระบุปัจจัยเสี่ยง (Risk Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกองค์กร ให้ครอบคลุมในทุกประเภทของความเสี่ยงเพื่อให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่เพียงพอ และสามารถนำไปพิจารณากำหนดแนวทางและนโยบายในการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

4) การประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการประเมินว่าแต่ละปัจจัยเสี่ยงนั้นมีโอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อองค์กรรุนแรงเพียงใด เพื่อนำมาคำนวณระดับความเสี่ยง (Risk Score) และพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่ เพื่อกำหนดมาตรการในการจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

5) การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการพิจารณาหาแนวทางจัดการกับความเสี่ยงเพื่อลดระดับความเสี่ยง ลดความสูญเสียหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบกับธนาคารให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยการกำหนดมาตรการ/แผนงาน เพื่อควบคุมและจัดการความเสี่ยง

6) กิจกรรมควบคุม (Control Action) เป็นการจัดทำแผนการปฏิบัติงานเพื่อติดตามการดำเนินงานตามมาตรการ/แผนงานที่กำหนดไว้ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) ธนาคารจะต้องมีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามกรอบ และขั้นตอนการปฏิบัติที่ธนาคารกำหนด

8) การติดตามประเมินผลและรายงานผลการบริหารความเสี่ยง (Risk Monitor and Report) ธนาคารจะต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินการว่ามีความเหมาะสม และสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยมอบหมายให้ส่วนงานที่รับผิดชอบหลักในการติดตามและรวบรวมข้อมูลเพื่อรายงานความคืบหน้าของแผนจัดการความเสี่ยงเป็นระยะ

แนวทางปฏิบัติ

5.3.2.1 กำหนดโครงสร้างองค์กรสอดคล้องกับเป้าหมาย และลักษณะการดำเนินธุรกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบ และสายการบังคับบัญชา

5.3.2.2 กำหนดอำนาจของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน อำนาจอนุมัติต่างๆ มีการแบ่งแยกหน้าที่ ทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติงานและผู้ติดตามผล เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจและการตรวจสอบระหว่างกัน รวมถึงจัดให้มีการดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

5.3.2.3 กำหนดการควบคุมภายในไว้เป็นส่วนประกอบที่แฝงอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติ มิใช่เฉพาะเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง และฝ่ายบริหารได้นำการควบคุมภายในมาใช้โดยรวมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานด้านการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามผล โดยกำหนดให้มีนโยบาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติ และคู่มือการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร การวางระบบการควบคุมภายในของธนาคารคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการควบคุมภายใน จะคุ้มค่ากับต้นทุนที่เกิดขึ้น

5.3.2.4 ฝ่ายจัดการและพนักงานผู้ปฏิบัติของธนาคารเป็นผู้กำหนดการควบคุมภายใน เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของส่วนงานจะบรรลุวัตถุประสงค์

5.3.2.5 ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน รวมทั้งการใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหายการรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในส่วนงาน

5.3.2.6 ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน คือ การจัดทำรายงานทางการเงิน ที่ภายในและภายนอกส่วนงานให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้และทันเวลา

5.3.2.7 การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบาย และ วัตถุประสงค์ที่ส่วนงานได้กำหนดขึ้น

5.3.2.8 ฝ่ายจัดการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี โดยการ กำหนดวัตถุประสงค์ วางกลไกการควบคุมและการกำหนดกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการติดตาม ผลการควบคุมภายใน ส่วนพนักงานผู้ปฏิบัติของทุกส่วนงานรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามระบบ การควบคุมภายในที่กำหนดขึ้น

5.3.2.9 ฝ่ายจัดการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี กำหนด บทบาทในการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรม และจริยธรรม ของผู้บริหาร และจัดให้มีการตรวจสอบภายในเพื่อทำหน้าที่สอบทาน หรือประเมินผลการควบคุม ภายในของทุกส่วนงานอย่างเป็นอิสระเพื่อให้ความมั่นใจว่าทุกส่วนงานมีการควบคุมภายใน อย่างเพียงพอที่จะบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เป็นที่น่าพอใจ

5.3.2.10 ผู้บริหารระดับรองลงมาทุกระดับ มีหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมภายในของ ส่วนงานที่ตนรับผิดชอบ และสอบทานการปฏิบัติตามระบบการควบคุมที่ใช้บังคับในส่วนงาน โดยใช้กระบวนการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment : CSA) รวมทั้ง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การควบคุมภายในให้มีความรัดกุม ตลอดจนปลูกฝังให้ผู้บังคับบัญชา มีวินัย และจิตสำนึกที่ดีในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมภายใน

5.3.2.11 ธนาคารจัดทำระเบียบว่าด้วยความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน (Conflict of Interest) เพื่อให้พนักงานถือปฏิบัติ และจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน รวมทั้งจัดโครงการณรงค์ต่าง ๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่พนักงาน

5.3.2.12 ธนาคารรายงานความมีประสิทธิภาพด้านการควบคุมภายในต่อคณะกรรมการ ตรวจสอบเงินแผ่นดิน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5.3.3 การตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในของธนาคารปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน พ.ศ. 2546 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและหน่วยตรวจสอบภายในของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2555 ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในที่สากลยอมรับ

แนวทางปฏิบัติ

5.3.3.1 คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจากกรรมการ เพื่อกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน และรับผิดชอบความเพียงพอของการบริหารความเสี่ยง และระบบการควบคุมภายใน ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และการติดตามการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบมีความเป็นอิสระ สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม โดยคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนอย่างน้อย 3 คน และไม่เกิน 5 คน ซึ่งกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน มีความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน ทั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ องค์กรประกอบคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง และหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ และได้เผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ของธนาคาร

5.3.3.2 คณะกรรมการตรวจสอบรายงานความเพียงพอของระบบการบริหารความเสี่ยง และระบบการควบคุมภายใน ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน การติดตามการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ รวมทั้งการสอบทานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ไว้ในรายงานกิจการประจำปีของธนาคาร

5.3.3.3 คณะกรรมการตรวจสอบ จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้อย่างน้อยได้ว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในกฎบัตร และเป็นไปตามความคาดหวังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกรูปแบบ

5.3.3.4 เพื่อให้การดำเนินการด้านการตรวจสอบมีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงธนาคารจึงได้กำหนดโครงสร้างการบังคับบัญชาของสายงานกำกับและตรวจสอบให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคณะกรรมการได้มอบอำนาจให้คณะกรรมการตรวจสอบทำการแทนในการอนุมัติกฎบัตรแผนการตรวจสอบ และแผนกลยุทธ์ในการปรับปรุงงานตรวจสอบภายใน แล้วรายงานผลการพิจารณาให้คณะกรรมการทราบ

5.3.3.5 สายงานกำกับและตรวจสอบได้กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและมาตรฐานการปฏิบัติงานของสายงานกำกับและตรวจสอบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรสายงานกำกับและตรวจสอบ เพื่อให้ผู้บริหารและพนักงานทุกระดับได้รับทราบ และเข้าใจในบทบาทงานตรวจสอบภายใน โดยการจัดทำกฎบัตรสายงานกำกับและตรวจสอบ ได้ให้ทุกส่วนงานมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ กฎบัตรสายงานกำกับและตรวจสอบได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการตรวจสอบ นอกจากนั้น สายงานกำกับและตรวจสอบได้กำหนดจรรยาบรรณของพนักงานตรวจสอบ 4 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม ความรู้ความสามารถ และการเก็บรักษาความลับ ทั้งนี้ ได้เผยแพร่กฎบัตรและจรรยาบรรณสายงานกำกับและตรวจสอบในเว็บไซต์ของธนาคาร

5.3.3.6 สายงานกำกับและตรวจสอบมีบทบาทหลักในการช่วยคณะกรรมการตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่ติดตามดูแลการควบคุมภายใน โดยตรวจสอบการปฏิบัติงาน รายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และสอบทานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ด้วยความระมัดระวังรอบคอบ โดยไม่มีหน้าที่ในด้านการปฏิบัติงานในการดำเนินธุรกิจ จึงทำให้สายงานกำกับและตรวจสอบธนาคารมีความเป็นอิสระจากการบริหารงาน

5.3.3.7 สายงานกำกับและตรวจสอบสามารถหารือกับคณะกรรมการตรวจสอบเป็นการเฉพาะโดยไม่มีฝ่ายบริหาร รวมทั้งประสานงานกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน

5.3.3.8 สายงานกำกับและตรวจสอบ จัดให้มีการประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในภายหลังการปฏิบัติงานตรวจสอบโดยการประเมินความพึงพอใจของหน่วยรับตรวจ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

5.3.3.9 สายงานกำกับและตรวจสอบ มีการประเมินความพึงพอใจ และการประเมินประสิทธิภาพ การควบคุมอย่างเป็นอิสระ (Independent Assessment: IA) ของทุกส่วนงานในธนาคาร

หมวดที่ 6

จริยธรรมและจรรยาบรรณ

6.1 จริยธรรมของธนาคาร

ธนาคารได้มีประมวลจริยธรรมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือกำกับความประพฤติของผู้ปฏิบัติงาน ในการสร้างความโปร่งใส มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นสากล เพื่อให้พนักงานยึดถือเป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักคุณธรรมจริยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย

6.1.1 มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ได้แก่

6.1.1.1 การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

6.1.1.2 การมีจิตสำนึกที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

6.1.1.3 การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

6.1.1.4 การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

6.1.1.5 การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

6.1.1.6 การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้องและไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

6.1.1.7 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้

6.1.1.8 การยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

6.1.1.9 การยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพขององค์กร

6.1.2 มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่

6.1.2.1 รักษาความลับของลูกค้าและของธนาคาร รวมถึงไม่นำความลับไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น ให้บริการที่ประทับใจและ ละเว้นการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัย

6.1.2.2 ตั้งตนไว้ชอบ ดำรงตนตามฐานานุกรปและไม่ประพฤติตนให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีและพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

6.1.2.3 ร่วมมือช่วยเหลือกันในกิจการของธนาคาร รักษาความสามัคคีในบรรดาผู้อยู่ในวงงานของธนาคารและไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุก่อให้เกิดความแตกแยกสามัคคีหรือก่อให้เกิดความกระด้างกระเดื่องในบรรดาผู้อยู่ในวงงานของธนาคาร เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้การสนับสนุนเพื่อนร่วมงานอย่างจริงใจ ไม่รายงานเท็จหรือเสนอความเห็นที่ไม่สุจริตต่อผู้บังคับบัญชา สุภาพเรียบร้อยเชื่อฟังและไม่แสดงความกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในกิจการของธนาคารโดยชอบ ในการปฏิบัติกิจการของธนาคารไม่กระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปสั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเป็นครั้งคราว

6.1.2.4 มีความรักดีต่อธนาคาร รักษาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ของธนาคาร ดูแลและใช้ทรัพย์สินของธนาคารเยี่ยงวิญญูชนจะพึงสงวนรักษาทรัพย์สินของตน ปฏิบัติตามข้อบังคับระเบียบ คำสั่ง แบบแผน และวิธปฏิบัติของธนาคาร และสนใจในระเบียบปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการในหน้าที่ของตน อุทิศเวลาของตนให้แก่กิจการของธนาคาร ไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ ไม่เป็นตัวกระทำการในทางหุ้นส่วนหรือบริษัทใด ๆ

6.1.2.5 ร่วมมือประสานงานด้วยดีกับส่วนราชการ หรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการของธนาคาร และให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมช่วยเหลือชุมชน อุทิศตนเพื่อสังคม

6.1.2.6 ปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของธนาคาร ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเองไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม หาผลประโยชน์จากธนาคารเพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ยอมให้ประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับตนเองขัดแย้งกับผลประโยชน์ของธนาคาร

แนวทางปฏิบัติ

ธนาคารได้มีการกำหนดจริยธรรมทางธุรกิจของธนาคาร โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่อง

- 1) การเคารพกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน
- 2) การสนับสนุนภาคการเมือง
- 3) การมีส่วนได้ส่วนเสียและผลประโยชน์ขัดกัน
- 4) การเก็บรักษาความลับ การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูลภายใน
- 5) การปฏิบัติต่อลูกค้า
- 6) การปฏิบัติต่อคู่แข่งทางการค้า
- 7) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น
- 8) การจัดซื้อ จัดหาและการปฏิบัติต่อคู่ค้า

- 9) การรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมโดยรวม
- 10) การปฏิบัติต่อพนักงาน
- 11) การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน
- 12) การรับ การให้ของขวัญ ทริพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- 13) ความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม และ
- 14) ทริพย์สิน ทริพย์สินทางปัญญา และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม

ทั้งนี้ ได้ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำกับ ติดตาม ให้องค์กรประพฤติดำเนินการปฏิบัติและขับเคลื่อนให้สู่การปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร เพื่อให้พนักงานมีจริยธรรมส่งเสริมให้การดำเนินธุรกิจของธนาคารอยู่ในกรอบจริยธรรมอันดี สร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่นให้ลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6.2 จรรยาบรรณ

ธนาคารให้ความสำคัญกับแนวทางประพฤติดำเนินการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมของบุคลากรทุกระดับในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ และได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากบุคคลทั่วไป ซึ่งได้กำหนดให้มีจรรยาบรรณของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่อง

- 1) การเคารพกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน
- 2) การสนับสนุนภาคการเมือง
- 3) การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียและผลประโยชน์ขัดกัน
- 4) การเก็บรักษาความลับ การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูลภายใน
- 5) การปฏิบัติต่อลูกค้า
- 6) การปฏิบัติต่อคู่แข่งทางการค้า
- 7) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น
- 8) การจัดซื้อ จัดหาและการปฏิบัติต่อคู่ค้า
- 9) การรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมโดยรวม
- 10) การปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานระดับเดียวกัน
- 11) การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน
- 12) การรับ การให้ของขวัญ ทริพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- 13) ความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม และ
- 14) ทริพย์สิน ทริพย์สินทางปัญญา และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม

นอกจากนี้ ธนาคารได้กำหนดให้มีจรรยาบรรณตามสายอาชีพ คือ

1. สายอาชีพบริหาร
2. สายอาชีพการตลาด
3. สายอาชีพสินเชื่อ
4. สายอาชีพการธนาคารและการเงิน
5. สายอาชีพบัญชี
6. สายอาชีพบริหารความเสี่ยง
7. สายอาชีพประชาสัมพันธ์
8. สายอาชีพพัฒนาลูกค้าและชุมชน
9. สายอาชีพวิจัยและประเมินผล
10. สายอาชีพการพนักงาน
11. สายอาชีพคอมพิวเตอร์
12. สายอาชีพกฎหมาย
13. สายอาชีพบริหารทั่วไป
14. สายอาชีพบรรณารักษ์
15. สายอาชีพนโยบายและแผน
16. สายอาชีพตรวจสอบ
17. สายอาชีพสถาปัตยกรรมและมัณฑศิลป์
18. สายอาชีพวิศวกรรม
19. สายอาชีพช่าง และ
20. สายอาชีพบริการ

แนวทางปฏิบัติ

มีการนำจรรยาบรรณไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ธนาคารจึงได้กำหนดให้มีการถือปฏิบัติ ดังนี้

6.2.1 จัดทำคู่มือจรรยาบรรณของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ให้แก่พนักงานทุกคน และกำหนดให้มีการปรับปรุงคู่มือดังกล่าวให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

6.2.2 บรรจุและสอดแทรกเรื่องจรรยาบรรณไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานทุกระดับโดยเฉพาะพนักงานบรรจุใหม่

6.2.3 รณรงค์ และเผยแพร่ด้วยสื่อต่างๆ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ เป็นต้น และพัฒนาพนักงานธนาคารให้รู้และประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ โดยใช้จรรยาบรรณที่ธนาคารกำหนดเป็นแนวทางดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

6.2.4 บรรจุเรื่องจรรยาบรรณเป็นวาระในการประชุมส่วนงานประจำเดือนทุกเดือน

6.2.5 มีการทดสอบเรื่องจรรยาบรรณของธนาคาร ในการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนระดับ ในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น

6.2.6 มีการประเมินเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของพนักงานในการเลื่อนเงินเดือน ประจำปี และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในกรณีไม่มีการสอบ

6.2.7 จัดให้มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้พนักงานประพฤติปฏิบัติตาม จรรยาบรรณ

6.3 วินัยของพนักงาน

ธนาคารตระหนักถึงความสำคัญต่อวินัยของพนักงาน จึงกำหนดแบบแผนความประพฤติ หรือข้อปฏิบัติสำหรับพนักงานและลูกจ้าง เพื่อให้ธนาคารดำเนินงานไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้เกิดความยั่งยืน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ธนาคาร โดยกำหนดวินัยของ พนักงานไว้ในข้อบังคับฉบับที่ 9 ว่าด้วย วินัย การสอบสวน การลงโทษสำหรับพนักงานและลูกจ้าง หากพนักงานผู้ใดฝ่าฝืนวินัย ก็จะได้รับโทษทางวินัยตามความร้ายแรงของพฤติกรรมที่กระทำผิด และความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งกำหนดไว้ 5 สถาน กรณีมีการตรวจพบว่าพนักงานกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานผู้นั้นตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง โดยจะมีการแจ้งข้อกล่าวหา ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ หากธนาคารพิจารณาแล้วมีความผิดจริงต้องมีการลงโทษ ถ้าหากอยู่ใน อำนาจลงโทษของผู้บังคับบัญชาผู้นั้นก็สามารถลงโทษได้ และรายงานเรื่องดังกล่าวตามลำดับชั้น ถึงธนาคารเพื่อพิจารณาต่อไป กรณีผู้บังคับบัญชาผู้นั้นเห็นว่าเป็นกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ที่มีโทษถึงขั้นพ้นสภาพจากการเป็นพนักงาน ต้องรายงานฝ่ายจัดการเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะมีกรรมการที่เป็นตัวแทนสหภาพแรงงานธนาคารร่วมเป็นกรรมการ สอบสวนด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา และคณะกรรมการสอบสวนจะได้แจ้ง ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบเพื่อแก้ข้อกล่าวหา เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้สอบสวน แล้วจะรายงานผลการสอบสวนต่อธนาคาร โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเรื่องวินัยซึ่งธนาคารแต่งตั้ง ให้ทำหน้าที่กลั่นกรองงานวินัย คณะกรรมการที่ปรึกษาเรื่องวินัยจะพิจารณาและเสนอความเห็นต่อ ธนาคาร หากมีความผิดก็จะลงโทษตามแนวทางการลงโทษของธนาคาร และผู้ถูกลงโทษยังมีสิทธิ ที่จะอุทธรณ์การลงโทษต่อคณะกรรมการธนาคารได้

แนวทางปฏิบัติ

ในการดำเนินการทางวินัย ธนาคารได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ ดังนี้

6.3.1 กำหนดเป็นข้อบังคับฉบับที่ 9 ว่าด้วยวินัย การสอบสวนและการลงโทษสำหรับ พนักงานและลูกจ้าง ระเบียบฉบับที่ 29 ว่าด้วยหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ระเบียบฉบับที่ 31 ว่าด้วยการสอบสวนเป็นแนวทางในการดำเนินการทางวินัย

6.3.2 จัดทำคู่มือวินัยของพนักงานให้พนักงานทุกคนทราบและถือปฏิบัติ

6.3.3 จัดทำคู่มือแนวทางการลงโทษพนักงานเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

6.3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้
ความเป็นธรรมกับพนักงาน

6.3.5 แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาเรื่องวินัยเพื่อพิจารณากลับกรอกรายงาน
การสอบสวนหรือสอบข้อเท็จจริง กรณีที่พนักงานกระทำผิดวินัยของธนาคาร เพื่อให้พนักงาน
ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยได้รับการพิจารณาที่โปร่งใสเป็นธรรม และเป็นไปตามระเบียบ
ข้อบังคับของธนาคาร

6.3.6 มีหนังสือชักซ้อมเรื่องวินัยกรณีมีการกระทำผิดเกิดขึ้น เพื่อเป็นการป้องปราม
การกระทำผิดวินัย

6.3.7 จัดให้มีการนิเทศงานวินัยและจรรยาบรรณสม่ำเสมอทุกปี

6.3.8 มอบอำนาจให้อำนาจการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด ผู้อำนวยการสำนัก และ
ผู้อำนวยการฝ่ายมีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับพนักงานที่กระทำผิดวินัย หรือพนักงานที่ถูก
กล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย มีโทษไม่ถึงขั้นพ้นสภาพจากการเป็นพนักงาน เพื่อให้การพิจารณาเกิด
ความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่พนักงานด้วย

6.3.9 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาการอุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษ
ทางวินัย ซึ่งเป็นกระบวนการให้ความเป็นธรรมอีกชั้นหนึ่ง

6.4 การบริหารความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ธนาคารได้ให้ความสำคัญกับการพิจารณาเรื่องที่เกิดหรืออาจเกิดความขัดแย้งผลประโยชน์
โดยจัดให้มีการควบคุมดูแล และป้องกันเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์
โดยกำหนดแนวทางที่จัดความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างรอบคอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต
มีเหตุผล ภายใต้กรอบจริยธรรมที่ดี ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นที่เชื่อถือ
และไว้วางใจของลูกค้า ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยกำหนดให้มีการป้องกัน
ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ 2 กลุ่ม คือ สำหรับกรรมการ ซึ่งต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ
และผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ พนักงานและผู้บริหาร ต้องปฏิบัติตามระเบียบฉบับที่ 50 ว่าด้วยความขัดแย้ง
ทางผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน

แนวทางปฏิบัติ

เพื่อให้การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงานธนาคารเป็นผลในทาง
ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ธนาคารได้ดำเนินการ ดังนี้

6.4.1 คณะกรรมการมีมติเห็นชอบแนวทางการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์

6.4.2 จัดทำระเบียบธนาคาร ฉบับที่ 50 ว่าด้วยความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของ
ผู้ปฏิบัติงาน

6.4.3 กำหนดให้มีการรายงานทันทีที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์และในกรณีที่ไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้มีการรายงานเป็นประจำทุกสิ้นปีบัญชี

6.4.4 รมรงค์ และเผยแพร่และพัฒนาพนักงานให้รู้และปฏิบัติตามระเบียบฉบับที่ 50

6.4.5 ให้มีการสอบสวนและกำหนดมาตรการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของแต่ละส่วนงานเป็นประจำทุกปี

6.4.6 สำหรับคณะกรรมการและผู้จัดการ ให้มีการแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามแบบพิมพ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)

6.4.7 กำหนดมาตรการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยให้ผู้บริหารระดับ 10 ขึ้นไป เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบความขัดแย้งทางผลประโยชน์

6.4.8 ให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน ที่ธนาคารแต่งตั้งต้องตรวจสอบตนเอง (Declare) ก่อนทำหน้าที่นั้นๆ

6.5 ความรับผิดชอบของธนาคารต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ธนาคารตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ดีขึ้น โดยธนาคารมุ่งบริหารจัดการองค์กรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน ธนาคารยึดแนวปฏิบัติตามหลักมาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) ตามหัวข้อหลัก (Core Subjects) รวม 7 ประการ โดยกำหนดคิส์ยทัศน์ นโยบายกลยุทธ์ เป้าหมาย แผนการดำเนินงานระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างสมดุล ทั้งด้านเกษตรกร ชุมชน สังคม ตามความมุ่งหวังให้เป็นธนาคารเพื่อความยั่งยืนแห่งอนาคต (BAAC for Sustainable Future) จึงมุ่งเน้นสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับคณะกรรมการ ผู้บริหาร รวมทั้งพนักงาน และขยายความร่วมมือไปยังเกษตรกร ชุมชน และประชาชนทั่วไป โดยมีการปฏิบัติจริงทุกโครงการเพื่อสะท้อนถึงผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามนโยบายเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรอย่างแท้จริง

แนวทางปฏิบัติ

การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของธนาคารได้นำมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างคุณค่าระหว่าง ธ.ก.ส. กับชุมชนเกษตรกรลูกค้า (Creating Shared Value : CSV) ตามหลักการมาตรฐานสากลภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการธนาคาร ผู้บริหาร พนักงาน และลูกค้า เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมั่นคง

ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมาตรฐานสากล ธนาคารได้แบ่งแนวทางการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

6.5.1 สร้างคุณค่าร่วมระหว่างธนาคารกับชุมชนเกษตรกรลูกค้า (Creating Shared Value : CSV)

ธ.ก.ส. ได้นำแนวคิด CSV มาประสานกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ โดย ธ.ก.ส. ได้ให้ความสำคัญกับ “เกษตรกร” ให้เป็นพลังขับเคลื่อนและใช้ “ชุมชน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนตามภูมิสังคม โดยผ่านกระบวนการพัฒนาในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธ.ก.ส. และชุมชนต้นแบบ ขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 เพื่อให้เกษตรกร ชุมชน สังคม และ ธ.ก.ส. อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างพึงพาอาศัยกันและกัน ทำให้เกิด ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

6.5.2 บูรณาการงาน CSV สู่กระบวนการทำงาน (CSV In-Process)

ธ.ก.ส. ได้วางแผนที่จะบูรณาการงาน CSV สู่กระบวนการทำงาน (CSV In-Process) โดยวางเป้าหมายให้ทุกส่วนงานของ ธ.ก.ส. ต้องพัฒนาแผนงานโดยทำให้แผนงานของส่วนงานนั้นที่มีลักษณะเป็นแผนงานที่เป็น CSV ซึ่งจะต้องสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง ธ.ก.ส. กับ เกษตรกร และชุมชน อันจะนำมาสู่การสร้างคุณค่าร่วมกันของทุกภาคส่วน อาทิเช่น กิจกรรมปลูกจิตสำนึกของการเป็นจิตอาสา กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาตามภูมิสังคม กิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น

6.5.3 ยกระดับกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ CSV (CSV System)

เพื่อให้การดำเนินงานของ ธ.ก.ส. สามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิด CSV มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ธ.ก.ส. จึงยกระดับกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ CSV โดยจะต้องทบทวนทุกกระบวนการทำงาน ตั้งแต่การจัดตั้งโครงสร้างผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน การบริหารแผนงานและโครงการ ตลอดจนการสื่อสารให้มีการรับรู้ทั้งภายในและภายนอก อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ เพื่อมุ่งตอบสนององวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ของ ธ.ก.ส. อันจะนำมาสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ระหว่าง ธ.ก.ส. กับเกษตรกรและชุมชนได้

6.6 การกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของผู้ปฏิบัติงาน

การจัดให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารให้มีประสิทธิภาพโปร่งใส และน่าเชื่อถือ อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มมูลค่าในกิจการและความมั่นคงของธนาคารในระยะยาว ตลอดจนการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ธนาคารจึงกำหนดให้มีการกำกับการปฏิบัติตาม

กฎเกณฑ์ของผู้ปฏิบัติงานและเป็นส่วนหนึ่งของระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยจัดให้มีการควบคุมกำกับกับการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ ตลอดจนมาตรการต่างๆ ที่ทางการหรือธนาคารกำหนด

“กฎเกณฑ์” หมายความว่า กฎหมาย พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่น ที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ คำสั่ง ประกาศ วิธีปฏิบัติ และมาตรการต่าง ๆ ที่ทางการหรือธนาคารกำหนด

“การกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์” หมายความว่า กระบวนการในการระบุประเมิน แนะนำ ติดตาม และรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเป็นอิสระ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้ในปัจจุบันและที่จะมีขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงในอนาคต

“ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance risk)” หมายความว่า ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายทางการเงินจำนวนสูง ความเสียหายต่อชื่อเสียงของธนาคาร อันมีผลต่อความเชื่อมั่นของสาธารณชน รวมตลอดถึงสภาพบังคับตามกฎหมายทั้งทางแพ่งและอาญา

แนวทางปฏิบัติ

นโยบายการกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

6.6.1 จัดให้มีการควบคุมกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

6.6.2 ป้องกันความเสียหายอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance) เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสภาวะปัจจุบัน

6.6.3 กำหนดผู้รับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ในการกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

6.6.4 พัฒนาการกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพอันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

6.6.5 ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ โดยถือว่าการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานทุกคน

หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยเคร่งครัด กรณีผู้ปฏิบัติงานพบปัญหาการฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นหรือส่วนงานกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ทั้งนี้ ฝ่ายกฎหมายซึ่งเป็นส่วนงานรับผิดชอบในเรื่องการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ จะมีการสอบสวนทุกส่วนงานเป็นประจำทุกปี

6.7 ความรับผิดชอบละเมิดของผู้ปฏิบัติงาน

การที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการต่างๆ ของธนาคารนั้น หากได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบละเมิดของผู้ปฏิบัติงานในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำงานทำให้ธนาคารต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระที่ฟ้องไล่เบี้ยเอาจากผู้ปฏิบัติงานเต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่

นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้ผู้ปฏิบัติงานต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของผู้ปฏิบัติงานผู้อื่นด้วย โดยมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานและยังเป็นการบั่นทอนกำลังใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะผู้ปฏิบัติงานไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำการเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหาย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของธนาคาร ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

แนวทางปฏิบัติ

6.7.1 ธนาคารต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่ผู้ปฏิบัติงานของธนาคารได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องธนาคารได้โดยตรง แต่จะฟ้องผู้ปฏิบัติงานไม่ได้

6.7.2 ในกรณีที่ธนาคารต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของผู้ปฏิบัติงานให้ธนาคารมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่ธนาคารได้ ถ้าผู้ปฏิบัติงานได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทั้งนี้ สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องใช้ให้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้ ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของธนาคาร หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากผู้ปฏิบัติงานหลายคนมีให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

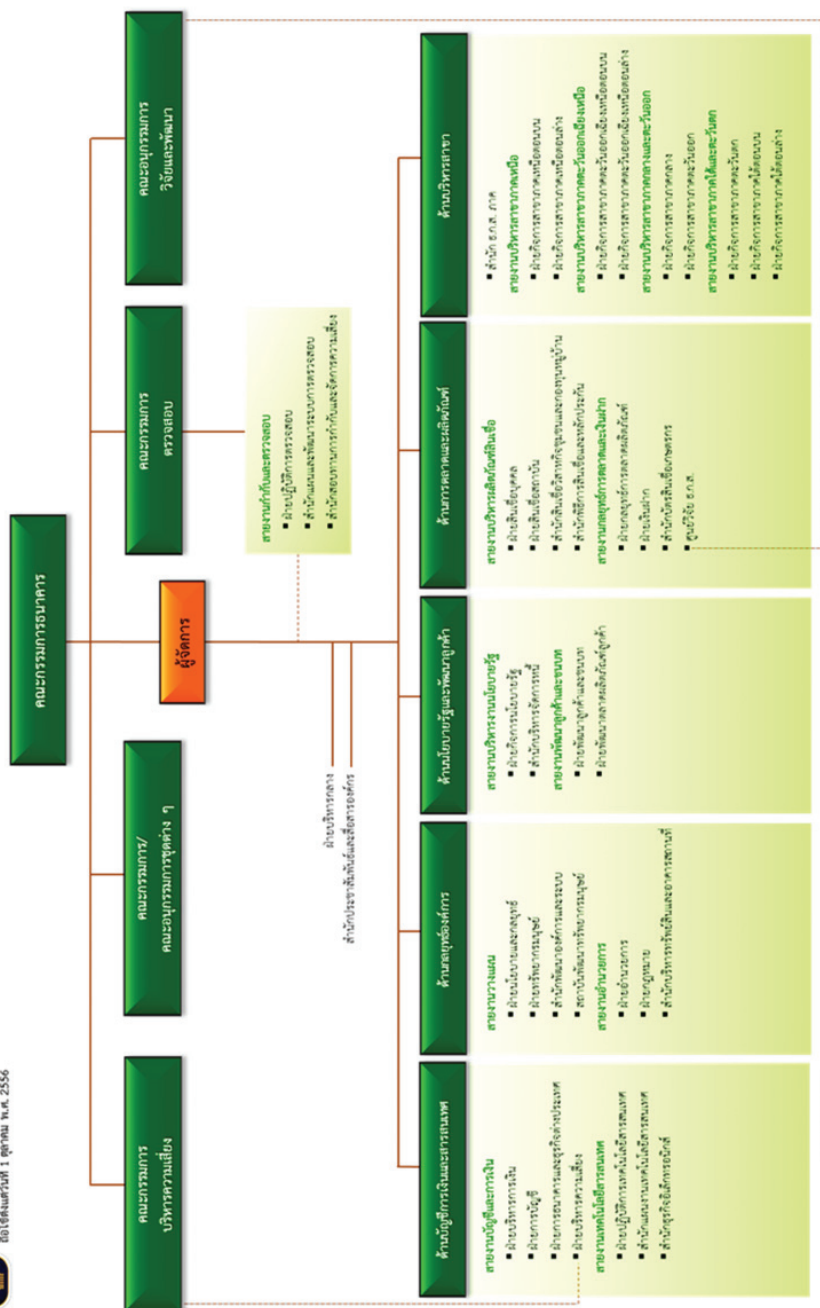
ภาคผนวก

คำนิยามคำสำคัญ

การกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล หมายถึง การจัดโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการภายในองค์กร เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดแก่ธนาคาร และจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน และประชาชนทั่วไป

“ธนาคาร”	หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
“คณะกรรมการ”	หมายถึง คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
“คณะอนุกรรมการ”	หมายถึง คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยศึกษาและกลั่นกรองงานด้านใดด้านหนึ่งไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม
“ผู้จัดการ”	หมายถึง ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
“ฝ่ายจัดการ”	หมายถึง ผู้จัดการ รองผู้จัดการ และผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
“ผู้บริหาร”	หมายถึง พนักงานธนาคารตั้งแต่ระดับ 10 ขึ้นไป
“พนักงาน”	หมายถึง พนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามข้อบังคับฉบับที่ 3 ว่าด้วยอัตราตำแหน่งและเงินเดือน
“Creating Shared Value (CSV)”	หมายถึง นโยบายที่องค์กรจัดทำขึ้น เพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร และในขณะเดียวกันก็เสริมสร้างศักยภาพ และการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของสังคมและชุมชนโดยรอบ

จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนาองค์การ สำนักพัฒนาองค์การและระบบ (สปร.) โทร. 8430-3

กลุ่มงานกำกับการบริหารจัดการที่ดี (CG)

ฝ่ายบริหารกลาง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2346 ถนนพหลโยธิน แขวงเสนานิคม

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 02 558 6100